Створення системи захисту критичної інфраструктури України : варіанти побудови

Дмитро Бірюков
Завідувач сектору з питань захисту критичної інфраструктури та техногенної безпеки, відділ енергетичної та техногенної безпеки

Презентація на засіданні круглого столу «Організаційні аспекти побудови системи захисту критичної інфраструктури в Україні», НІСД , 25 лютого 2016 року

Варіанти побудови системи захисту критичної інфраструктури

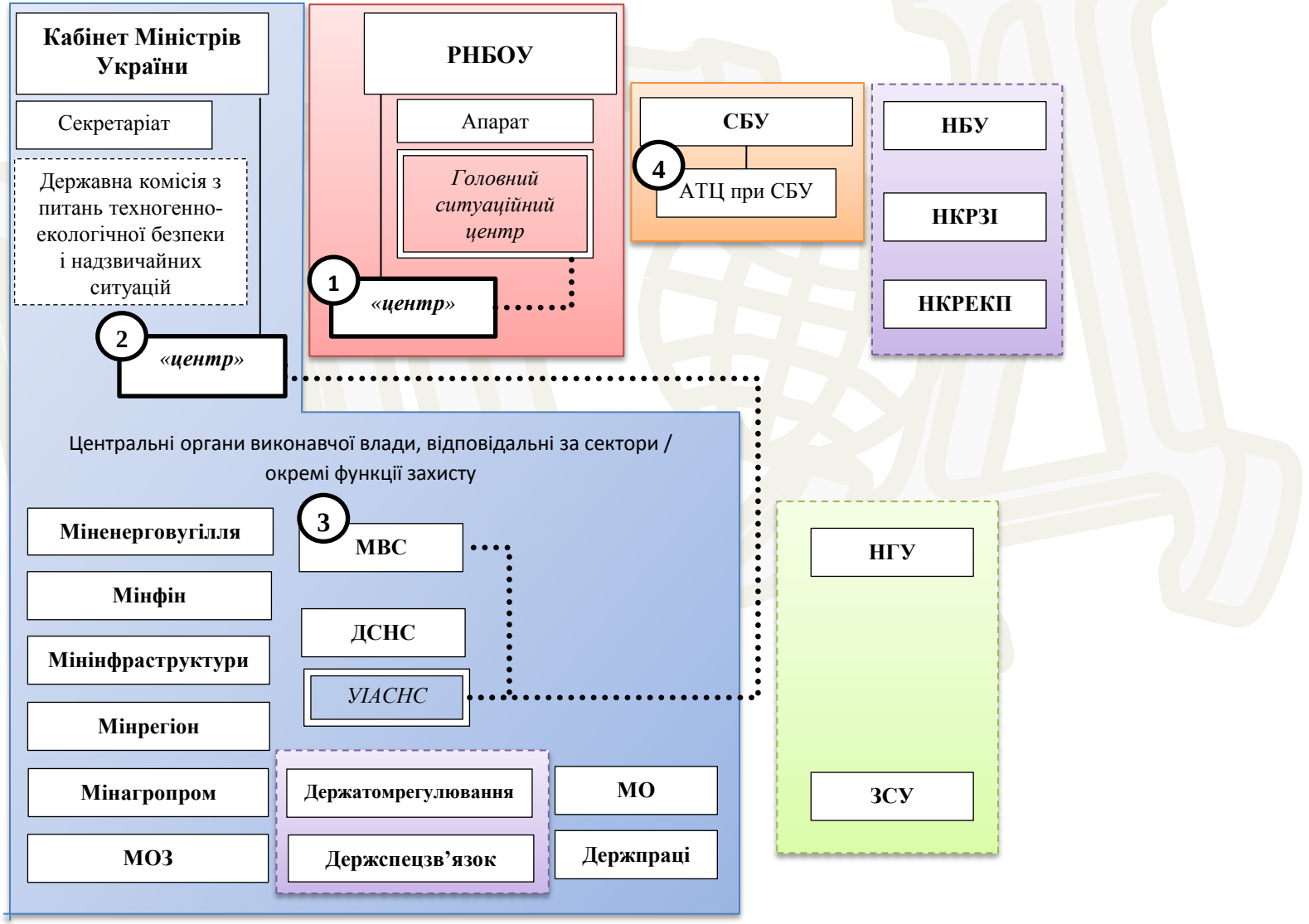

Завдання захисту критичної інфраструктури

В Зеленій книзі названі *основні завдання системи захисту критичної інфраструктури* (пункт 5.1). Всього їх названо 42, і вони згруповані до п'яти категорій, а саме:

1) загальна координація (всього 11 завдань);

2) попередження кризових ситуацій, забезпечення готовності до дій у кризових ситуаціях, управління в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з функціонуванням критичної інфраструктури (об'єктами критичної інфраструктури), забезпечення відновлення функціонування критичної інфраструктури (всього 11 завдань);

3) підтримка прийняття рішень щодо захисту критичної інфраструктури (всього 9 завдань);

4) застосування механізмів регулювання та контролю за функціонуванням критичної інфраструктури (всього 7 завдань);

5) міжнародне співробітництво в сферах захисту критичної інфраструктури (всього 4 завдання).

Функції координатора

- ідентифікації об'єктів; збір, узагальнення та аналіз даних щодо об'єктів критичної інфраструктури та їх функціонування;
- ініціювання перевірок забезпечення захисту критичної інфраструктури;
- здійснення взаємодії (контактна-точка)

- формування пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази в сферах національної безпеки і оборони, пов'язаних із захистом критичної інфраструктури;
- підготовка *Національного плану захисту критичної інфраструктури*, розроблення планів захисту критичної інфраструктури.
- аналіз вимог нормативних документів ЄС та їх можливої імплементації в Україні;

- експертні/консультативні ради (галузеві та орієнтовані на розгляд певних типів загроз)
- розробка та впровадження стандартів, норм та регламентів
- формування рекомендацій щодо підвищення безпеки та стійкості

- формування пропозицій щодо застосування існуючих та розробки нових заходів із попередження можливих кризових ситуацій, що пов'язані із функціонуванням критичної інфраструктури;
- комплексна оцінки загроз критичній інфраструктурі на національному рівні ;
- елемент мережі ситуаційних центрів

- ідентифікація об’єктів критичної інфраструктури; збір, узагальнення та аналіз даних щодо об’єктів критичної інфраструктури та їх функціонування;
- ініціювання перевірок забезпечення захисту критичної інфраструктури;
- здійснення взаємодії (контактна-точка) зі структурами ЄС та державними органами країн-членів ЄС)

2. Функції нормативно-правового проектування

- формування пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази в сферах національної безпеки і оборони, пов’язаних із захистом критичної інфраструктури;
- підготовка *Національного плану захисту критичної інфраструктури*, розроблення планів захисту критичної інфраструктури.
- аналіз вимог нормативних документів ЄС та їх можливої імплементації в Україні

3. Функції підтримки прийняття рішень та аналітичного забезпечення

- **здійснення оцінки загроз** критичній інфраструктурі **на національному рівні** із врахуванням взаємозв'язків окремих об'єктів та секторів інфраструктури, впливу всіх видів загроз, оцінки ризиків як на рівні окремих об'єктів, так і для регіонів та держави в цілому;
- формування пропозицій щодо застосування існуючих та розробки нових **заходів із попередження можливих кризових ситуацій**, що пов'язані із функціонуванням критичної інфраструктури (її окремих секторів чи об'єктів), а також управління в умовах кризових ситуацій;
- підтримка **функціонування ситуаційного центру** з управління/координації дій у кризових ситуаціях та захисту критичної інфраструктури, його взаємодії із іншими ситуаційними (інформаційно-аналітичними) центрами; функціонування системи обміну інформацією, здійснення постійного **моніторинг**у, **аналіз**у та **прогнозування загроз** об'єктам критичної інфраструктури;
- забезпечення **оцінки транскордонних впливів** функціонування критичної інфраструктури та трансграничних загроз

4. Взаємодія із операторами критичної інфраструктури

- координація роботи експертних/консультативних рад з питань захисту критичної інфраструктури (галузевих та орієнтованих на розгляд певних типів загроз);
- координація розробки та впровадження стандартів, норм та регламентів захисту критичної інфраструктури;
- формування рекомендацій щодо підвищення безпеки та стійкості об’єктів критичної інфраструктури, надання цих рекомендацій операторам.

Варіанти побудови системи захисту критичної інфраструктури

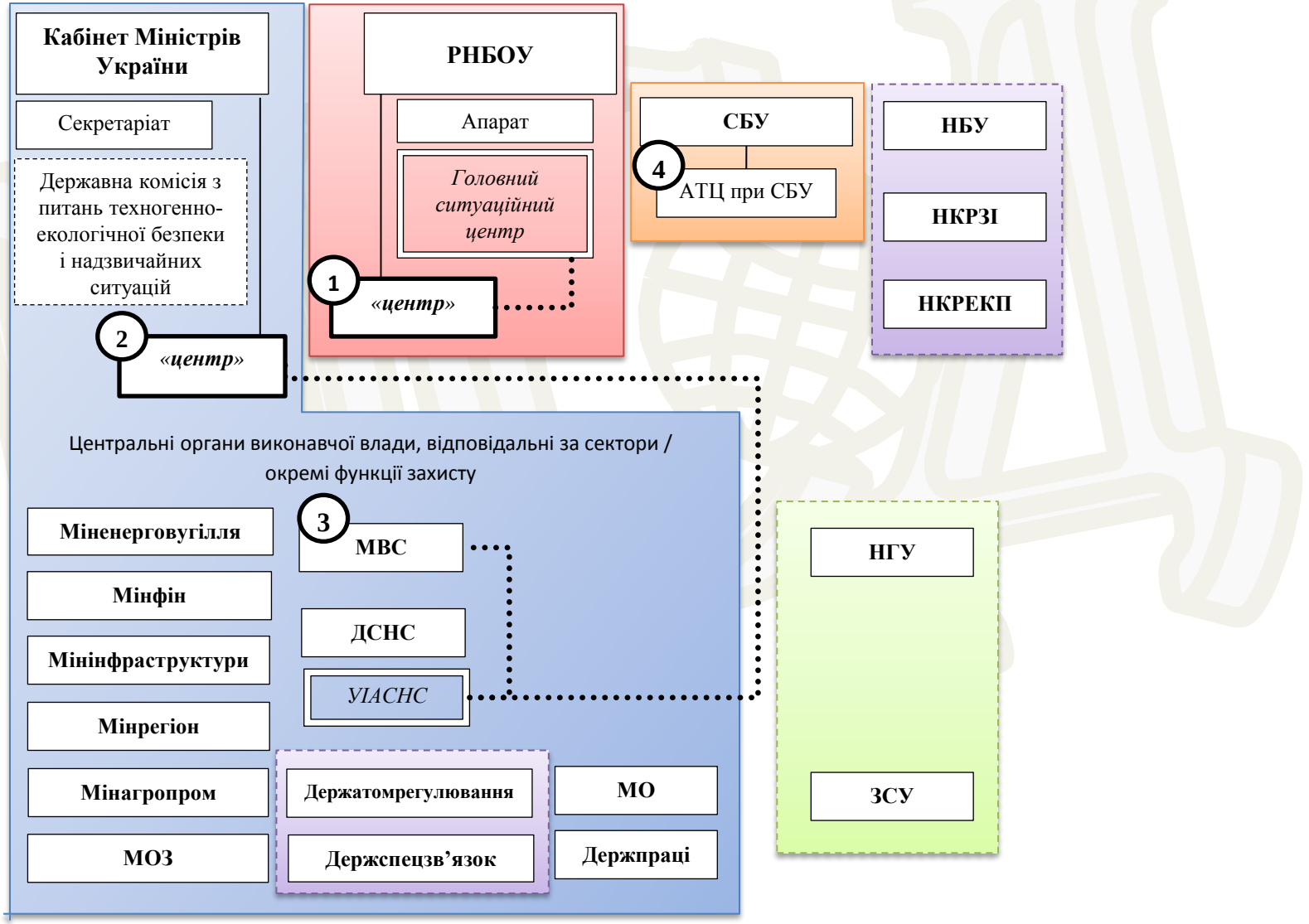

Варіант 1 - Координатор при Раді національної безпеки і оборони України

- при РНБОУ створюється робочий орган, на який покладаються функції координатора в системі захисту критичної інфраструктури;

- існуючі функції із забезпечення безпеки і охорони об'єктів критичної інфраструктури в Україні залишаються за суб'єктами, що їх нині здійснюють;

- функції ситуаційного центру виконує Головний ситуаційний центр України, як головний елемент мережі ситуаційних центрів;

- Національний план дій із захисту критичної інфраструктури ухвалюється рішенням РНБОУ та затверджується Президентом України (містить конкретні кроки та терміни виконання для всіх суб'єктів захисту критичної інфраструктури);

- координатор визначає пріоритетні напрями вдосконалення системи, збирає міжвідомчі робочі групи, координує розробку законопроектів тощо.

Варіант 2 - Координатор при Кабінеті Міністрів України

- при КМУ створюється робочий орган, на який покладаються функції координатора в системі захисту критичної інфраструктури, а також інформаційно-аналітичної підтримки діяльності Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- існуючі функції із забезпечення безпеки і охорони об’єктів критичної інфраструктури в Україні залишаються за суб’єктами, що їх нині здійснюють;

- функції ситуаційного центру виконує УІАСНС, як елемент мережі ситуаційних центрів.

Варіант 3 - Координатор – Міністерство внутрішніх справ України

- в МВС створюється структурний підрозділ з питань захисту критичної інфраструктури;
- існуючі функції із забезпечення безпеки і охорони об’єктів критичної інфраструктури в Україні залишаються за суб’єктами, що їх нині здійснюють;
- функції ситуаційного центру виконує УІАСНС, як елемент мережі ситуаційних центрів.

Варіант 4 - Координатор – Антитерористичний центр при СБ України

- в АТЦ при СБУ створюється структурний підрозділ з питань захисту критичної інфраструктури;
- існуючі функції із забезпечення безпеки і охорони об’єктів критичної інфраструктури в Україні залишаються за суб’єктами, що їх нині здійснюють;
- основний фокус спрямований на терористичні та диверсійні загрози, а також загрози промислового шпіонажу та вчинення впливу через контроль над суб’єктами господарювання, які є критичною інфраструктурою.

Варіант 1. Розподіл функцій (за основними групами) між суб'єктами системи

Суб'єкти / Функції		Координатор при РНБОУ	ЦОВВ, відповідальні за сектори / окремі функції	Оператори
Організаційні та управлінські	1.1.	Організовує та координує (головний виконавець)	Беруть участь (здійснюють координацію у секторах відповідальності)	Беруть участь (експертно-консультаційні ради)
	1.2.	Організовує та координує		-
	1.3.	Виступає як «контактна точка»	-	-
Нормативно-правове проектування	2.1.	Організовує та координує	Беруть участь (основне навантаження)	Беруть участь (експертно-консультаційні ради)
	2.2.	Організовує та координує (головний виконавець)	Беруть участь	
	2.3.	Організовує та координує	Беруть участь (основне навантаження)	
Підтримка прийняття рішень та аналітичне забезпечення	3.1.	Організовує та координує (головний виконавець)	Беруть участь (виконують по секторам та окремим видам загроз)	
	3.2.	Організовує та координує на національному рівні		
	3.3.	Головний ситуаційний центр	«Відомчі» ситуаційні центри	«Корпоративні» ситуаційні центри
	3.4.	Організовує та координує	Беруть участь (основне навантаження)	Беруть участь
Взаємодія із операторами	4.1.	Координує	Організують та координують по секторам відповідальності та окремим видам загроз	Беруть участь (експертно-консультаційні ради)
	4.2.			
	4.3.			
	4.4.			

Висновки

Потрібно ініціювати процес створення системи захисту критичної інфраструктури в Україні.

Це може бути здійснено шляхом розгляду на засіданні РНБОУ питання створення системи захисту критичної інфраструктури та прийняття відповідного рішення РНБОУ.

Рішення РНБОУ може визначити органи державної влади відповідальні за виконання першочергових кроків із утворення системи захисту критичної інфраструктури в Україні.

Дякую за увагу

Дмитро Бірюков

Завідувач сектору

сектор з питань захисту критичної інфраструктури та техногенної безпеки,
відділ енергетичної та техногенної безпеки,
Національний інститут стратегічних досліджень

тел./факс 044 2447936

dmytro.biriukov@niss.gov.ua